

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

Sermones Estiuales De Tempore

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Sermo primus

urn:nbn:de:hbz:466:1-30616

Dnica. XIX. post Trinitatis

meis etc. Si ergo dauid vocat eum dominum suum: quomodo filius eius est? Et non poterat ei respondere verbum: neque ausus fuit quicquam ex illa die eum amplius interrogare. Hieronimus. Non confutari sermonibus: ultra non interrogat: sed aperit sime comprehensum romane tradit patri. Et hoc intelligimus venena invidie superari quidem posse: sed difficile quiescere. In verbis autem dicitis dauid adductus a domino ad perfuasionem phariseorum: declarat triplicem veritatem circa personam christi.

Prima est veritas specialis dominationis.

Secunda est veritas equalis sessionis.

Tertia est veritas victorialis triumphantis. Prima igitur etc. quia dauid vocat eum dominum. Si autem dicit Hieronimus. Vocat eum dominum suum non errore incerto nec propria voluntate: sed a spiritu sancto. Secunda est veritas equalis sessionis: cum dicit. Sede a dextris meis. Impossibile est enim purum hominem sedere a dextris dei. Dicit ergo dauid. Dixit dominus. i. deus pater: cum dicitur. Sedere a dextris meis: dominus meo. i. filio suo: sedere a dextris meis: secundum quod deus es. Remigius. A dextris dei sedere est in honore et equalitate paterne dignitatis manere. Tertia est veritas etc. cum dicitur. Donec ponam inimicos tuos: scabellum pedum tuorum. i. donec homines tibi rebelles subiugauero: vel bona et voluntaria subiectione ut credant te verum deum et hominem: vel coacta subiectione ut in die iudicii puniantur et credant inuicem: ita ut velint nolint subiecti sint tibi: sicut scabellum pedibus est subiectum. Remigius. Donec tibi per infinito ponitur: ut sit sensus: sed semper et inimici tui subiecti sint pedibus tuis. Et ut dicit Chrysostomus. Hoc debuit eos inducere ad timorem: sed nec sic induci sunt. Talis enim consideratio etiam nos ipsos inducere debet ad timorem quam necessario habemus coram tanto iudice comparere: et ab eo suam duram et increpationem sustinere.

Exemplum legimus in vitaspa. quod quidam interrogavit senem. Unum abba mihi hoc. Cor meum durum est. Non timet deum: quomodo eum timebo. Respondit senex. Puto quod si homo in corde suo retineat increpationem: possidebit timorem. Dicit ei frater. Et quid est increpationem? Respondit senex. Ut homo in omni re increperet animam suam: et cogitet quod necessario oportet tamen des occurrere et increpationem eius et scripturarum sustinere eum dura sententia. Ecce. ij.

Cor durum male habebit in nouissimo.

Tertio ar. Aud. quoniam christus est summus dominus coram quo etiam velimus nolimus comparere nos oportet. Quamquam timere debemus eius mandata transgredi. Nam ut habet extra de maiestate et obedientia. Si quis venerit. Et. ff. de re militari. l. desertore. etc. Si miles: vassalus non obediens mandato principis: morte dignus est. Donec casum ut vi debis: notando illud Leviticus. xix. Ego dominus leges meas custodite.

Dnica. xix. post trinitatis.

Sermo primus.

Transfreta

Quit et venit in civitatem suam. Matth. ix. Renouamini in spiritu mentis vestre et induite novum hominem quem secundum deum creatus est in iusticia et scititate veritatis. Eph. iij. Si volumus spiritualiter transfretari et venire in civitatem celestem: oportet nos renouari. Iuxta verba beati pauli. di. Renouamini etc. Ubi apostolus inducit ad tria.

Primo ad reformationem Renouamini etc. Secundo ad reformationem: et induite novum etc. novum inquit hominem. i. christum imitando eius sanctam conversationem.

Tertio ad informationem. in iusticia et scititate veritatis. De primo. Ro. xij. Reformamini in novitate sensus vestri. Et attende quod homo quantumvis sit perfectus debet semper reputare se de novo inchoare. Ecce. xvij. Cum presumaverit homo: tunc incipiet. De secundo. Ro. xij. Induimini dominum iesum christum. De tertio. Ibidem. Induamur arma lucis.

Transfretavit etc. **P**rimo ar. An decuerit christum transfratari. i. mare huius mundi transire pauperem vitam succedere. Non. Quibus maxime inultavit homines ad exemplum humilitatis. Iuxta illud. Matt. xj. Discite a me quoniam mitis et humilis maxime comedat in divitibus. Contra. Matt. vij. Filius hominis non habet ubi caput suum reclinet. Respondit Tho. ij. p. q. xl. Christum decuit in huius mundo pauperem vitam ducere. Primo quod quod erat per gratiam predicacionis officio pro quo venit. Oportet enim predicatores a cura re secularium esse absolutos. Unum ipse apostolos ad predicandum mittens dixit eis. Nolite possidere aurum etc. Secundo

sicut assumpsit mortē corporale ut vitā largiret spūale: ita paupertatē corporale sustinuit ut nobis diuitias spūales largiret. **ij. Cor. viij. Scit' grāz dñi rē. Tertio** si diuitias haberet: ei' p'dicatio cupiditatis ascriberet. **Uñ hieronym' sup' Matt.** Si apli diuitias habuissent: viderent nō causa salutis hoim: s; causa lucri p'dicasse. Ad argumētū aut' dicēdū q' in eo q' est necessitate pauper: hūilitas nō multū cōmēdatur: s; in eo q' voluntarie. Talis em' paupertas est maxime indicū hūilitatis. **Hec Thom.** Pro sūo. **Dagna** p'ius et laudabilis ē p'tenere opes. **Uñ mercial.** Ardua res hec ē opib' nō tradere. **Prores** Et Sen. Aude hospes p'tenere opib': qz nemo alius dign' deo est q' opes p'tenit pferit. **Lū g' q'rit.** An decuerit rē. **Dic** ut s. **Et** qua p'clude q' veri ch'iani nō sūt mūdi amatores: s; p'p'tores. **Uñ. j. Joā. ij.** Nolite diligere mūdū neq' ea q' in mūdo sūt qm' si q's diligit mūdū nō ē charitas p'ris in eo. **D' mūdanicō auari. rē.** Et q' mala p'p' vram auariciā p'perratis: p'ditiones: fraudes: ysuras. **Nam** ut h' j. **Tim. vj.** Radix oim maloz cupiditas. Et qd' oim maloz cumulus est. **Auaricia** siue amor diuitiaz: sic terre adheret q' p'remit celū. Sic edificat in arena q' edificare in celis non curat. **Figura.** **Sen. iij. Cain** (q' in terptat' possessio) d' edificasse ciuitatem: nō abel q' d' iustus: et interptat' luctus: qz sc'i cor' nolūt terrenis infingere: s; dicūt cū paulo illō pauli **Heb. vltio.** Nō habem' hic ciuitatē manētē: s; fut'ā inquirimus. **Secūdu** ar. In euāgelio tria innuūt' tur p'siderāda q'z p'sideratio nos in ducere d' ad trāsfretādū. i. trāseundū mare hui' mōdi ut pueniam' i ciuitatē sup'nā. **Primum** est saluatoris inexplimabilis benignitas. **Secūdu**: p'ctoris miserabilis infirmitas. **Tertiu'**: penitēt' desiderabilis sanitas. **Primū** igit' rē q' notat' in euāgelio cū dicit' ascēdēs ielus in nauiculā trāsfretauit et venit in ciuitatē suā. In h' em' s'g'tur q' benigne visitat' fideles suos. Per nauiculā aut' allegorice pōt' intelligi ipā ch'risti hūanitas: v' ipā beata virgo in cuius v'tero carnē sumpsit. De q' pōt' exponi illud. **Prover. vltimo.** Facta est quasi nauis in

stitoris rē. Ciuitas illa ad quāz venit ad litterā dicit' nazareth s'm ad h's: s'm alios cap'harnāū in q' ciuitate frequēter habitabat. **Allegorice** aut' est ecclesia militans in qua post trāsfretationē maris hui' mūdi manet in sac' amēto altaris. **Matth. vltimo.** Ecce ego vobiscū sum vsq' ad cōsumationē seculi. **D'raliter** est aia rōnalis in quā venit per grām. **Jo. xiiij.** Ad eū veniem': et mansione apud eū faciem'. **Anagogice** autē ē ipā ciuitas celestis in quam trāsfretato mari hui' mūdi glo'se ascēdit. **Exemplo** aut' ebi' si volūm' tandem attingere portū salutis et puenire in illam ciuitatē celestē debemus nūc trāsfretare. **Et hoc** triplici trāsfretatōe.

Prima ē trāsfretatio maris p'cti. **Secūda** ē trāsfretatio maris hui' mūdi. **Tertia** est trāsfretatio maris cordis humani. **In hoc** sermone dicēdū de prima. v'ic' quō mare p'cti trāsfretandū ē. **Et hoc** cū nauicula p'nie. **Et** ut ad h' diligēti' a gen'dū inducamur: p'siderem' q' sit periculo' sum hoc mare p'cti.

Lū p'p' gubernatoris absentia. **Lū** p'p' p'rrarioz vehementia. **Lū** p'p' p'dictoz inaduertentia. **Primo** p'p' rē. **Gubernator** aie n're spū' sc'tus est: et q' sol' nos pōt' p'ducere in ciuitatē celestē. **p's.** Spūs tuus bon' deducet me i terrā rectā q' est terra. i. regio stabilis et solida viuētū eternalit'. **De q' alibi.** **Eredo** videre bona dñi in terra viuētūz. **Iste** aut' gubernator: est absens p'ctorib'. **Jo. p's** **Rōge** a p'ctorib' sal'. **Uñ. j. Reg. xvj.** Spūs dñi recessit a saul. **Saul** enim interptat' abutēs siue abusiū eoz: et s'g't' peccatorē q' donis dei abutit: v'ic'z corpo' reraia: et tpali substantia. **De hoc** g' mare p'cti exponi pōt' illud **Job. xxvij.** **Dare** loquit': nō ē meū. i. sapia q' est donū spū' sc'i. **Secūdo** p'p' p'rrarioz vehementiaz: v'ic'z ex v'eroz ipulsiōe. i. tentationū diabolicaz. **Dan. vij.** **Quattuor** venti pugnant' in mari v'ic'z vana spes: vana timor: vana leticia: vana tristitia. **Brego.** **Assi** dua ipulsiōe diaboli tentat: ut saltē redio vincat. **Ite** ex v'ndarū compulsioe. i. tentationū carnaliū. **Gal. v.** **Laro** p'cupiscit aduers' spūz. **Ite** ex carebdū seu abyssoz

Dñica. XIX. post Trini.

attractione. i. mūdānāz cupiditatū. Aug. Amas mundū absorbēbit te: amatores suos vorare nouit: nō portare. Tertio p̄ter p̄dictoz inaduertentiā seu ignorantiā: Peccatores em̄ nō aduertūt h̄m̄ḡ picula. **Uñ** Prouerb. xxiij. Eris q̄si dōm̄ miens in medio mari: z q̄si sopit̄ guber̄nator: amisso clauo z dices. Verberauerūt me. s. suggestiōes diaboli: z ego nō do/ lui. traxerūt me. s. voluptates z cupidita/ tes z ego nō sensi. Heu q̄multi piculanti/ res picula nō cogitāt: q̄ nec mortē nec infer/ nū p̄siderāt. **Exemplū** de his q̄ erāt in ciuitate hierl̄m: cui dñs dicebat Luc. xij. Et quidā in hac die q̄ ad pacē tibi nūc at̄ abscondita sunt ab oculis tuis zc. Apo. iij. Si nō uigilauer̄ ueniā ad terz.

Tertio artic. Aud. zc. Vigilate q̄ ne peatis. Dicit lex. ff. de pacis. l. Sū/ ma. Quilibz debz p̄ suis negocijs uigila/ re. Et sicut d̄. vij. q. ij. c. vlti. Ubi maius est piculum: cautiū z diligētiū est agen/ dū. **Aud. zc.** Si essetis in mari z fractum esset nauis gubernaculū: et flaret uentus uehemēs: z ibidē cū alijs dormiret̄: nōne essetis in graui piculo? Si aut̄ uigilātes picula uideret̄: nōne timore z cussi/ q̄qd̄ esset possibile p̄ euasiōe diligent̄ agerētis? **Multo** q̄ diligēt̄ agere debetis ad trās/ fretandū mare p̄cti p̄ euitādis piculis ca/ rybd̄is infernalis. Ideo ut dicit saluator **Dat. xij.** Videte uigilate z orate.

Ser. ij. p̄ eadē dñica. xix post Trinita.

Transfreta

Tertio artic. Deponētes menda/ ciū loq̄mini ueritatē ynul/ quisq̄ cū pximo suo qm̄ sum? inuicē mē/ bra Ephes. iij. Si faciam? h̄: trās/ freta/ bim? cū ch̄o. In illis aut̄ p̄bis tā tāgūf **Primū** fallitat̄ exclusio: Deponē. mē. **Scdm̄** p̄tatis hortatio: Loq̄mi. p̄ta. **Tertiu** hortatiōis rō: qm̄ sum? zc. **De p̄mo** p̄s. Perdes oēs q̄ loquū. men. **De scdo.** ij. Tim. ij. Sollicite cura teipm̄ pbabilē exhibere deo opariū incofusibile recte tractantē verbū ueritat̄. **De tertio** Ro. xij. Alter alterius mēbra. **Transfretauit** zc.

Primus arti. An ch̄s debuerit cum hoibus p̄uersari? **Q̄** nō. Deū nō cō/ uenit cū hoibz p̄uersari. **Cōtra** Baruc. iij. Cū hoibz p̄uersat? **Cōtra** R̄m̄. l. iij. in. ij. p. q. xl. **Cōuersat.** o ch̄i talē ē de/ buit ut p̄uenget̄ fini incarnationis p̄pter quā uenit in mūdūz. **Uenit** aut̄ in mōm̄. **Primo** ad manifestandū ueritatē: sic ip̄e dicit Jo. xij. Ego in hoc nat̄ sum z ad h̄ uenit in mūdū ut testimoniu p̄hibeā ueritatē. **Jo** debuit in publicū p̄cedere p̄d̄ cādo. **Uñ** z Lu. iij. Quia z alijs ciuitatibz opt. t. me euangelizare regnū dei: qz ad hoc missus sum. **Secdo** uenit ad hoc ut hoēs a pctō liberaret. **J. Tim. j.** Ch̄s iesus uenit in hūc mūdū pctōres saluos facere: **Jo** requirere debuit penitē: es sicut pastor ouē perditā. **Tertio** uenit ut ipm̄ accessum habeam? ad deū: ut d̄. Ro. ma. v. **Jo** uenies fuit ut familiarit̄ cum hoibz p̄uertiendo fiducia daret ad se accēdendi. **Hoc** **Tho.** **Pro** fund. **Sar.** cō/ uenies: ut ut p̄nceps aliq̄ cū subdit̄ con/ uerteret: qz ut d̄. **Gegeti** li. j. de re m. lita. ri. Principis doctrina p̄desse pōt multū subiect̄. **Uñ** sar. h̄z q̄ decet eū cū eis cō/ uersari. **Uñ** de ch̄o sumo p̄ncipe d̄: in li. bello m. **Thico** de p̄ceptu mūdi. **Ter** saluator nostr̄q̄ saluūz amatoz. **Uñ** uedoz uolēs nobis oñdere normā. **Se** dedit exēplū: rectāq̄ p̄ oia formā. **Cū** q̄ritur An ch̄s zc. **Dic** r̄m. ut s. **Ex** q̄ p̄uide q̄maḡna z mirāda sit dei in nos beniuolentia. **Quantū** q̄ studere debem? ut ei gratum obsequiū imp̄dam? **U**igit q̄m̄liert̄ est̄ pctōres q̄ sibi p̄dicatis z repugnāt̄: form̄/ catores et aduerti z eoz fautores zc. qd̄ dicere poterit̄ qm̄ uelitis nolit̄ corā eo cōparebitis. **Ro. xij.** Des stabim? an̄ tr̄/ bunal ch̄i. **Cōfugiam?** q̄ p̄ p̄niam ad ei/ miam. **Nō** ip̄e dicit. **Sach. j.** **Cōuertimini** ad me z ego p̄uectar ad uos. **U** figura i euāgelio hōd. qz trās/ fretauit et uenit in ciuitatē suā. i. in galam ad se reuertentē z sibi dedicatā. **Et** Lu. xij. **Sacheo** cupiēti illuz uidere: z eū aspiciēti dixit dñs: **Hodie** in domo tua optet me manere. **Aug.** **U** q̄ suauis es dñe: hūiles sp̄s sūt dom? tua. **Secud** articulus. In p̄ced. zc. In h̄ aut̄ sermone dicendū de trās/ fretatōe maris mūdi. **Quā** p̄siderādū est q̄